

Este de două ori în septemana: Joi-a și Dominec'a: era când va pretinde importanța materiilor, va esfi de trei s'eu de patru ori în septemana.

Pretulu de pnenumeratiune
pentru Austria:

pe anu întregu	8 fl. v. a.
„ diumetate de anu	4 „ „
„ patriariu	2 „ „
pentru România și Suedia:	
„ anu întregu	12 d
„ diumetate de anu	6 „

ALBINA.

Prenumeratiuni si facu la toti dd. corespondintia nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespondintiele, ce priveacu Redactiune, administratiunea s'eu speditur'a; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi: era cele anonime nu se vor publică.

Pentru anu si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiu timbrulu cate 30 cr. pent. una data se antecipa.

PESTA, 12 dec. n. 1870.

Europa este amerintiata de noue complicatiuni. Abia se delatură pentru unu momentu macar periculu, cu care amerintiă Russia Oriintele: candu éca vine dlu conte Bismark a imită pe Gortsakoff in Occidentu.

Sub totu decursulu resbelulu francesu nu s'a auditu nici o plansore din partea prussiloru, cumca cutare potere vecina, a nume Belgia s'eu Olandia se se fia aretatu partinitoria francesiloru: si acum de odata lumea este suprinsa prin o dechiarare a Prussiei, ca nu se mai tiene oblegata a respecta neutralitatea Lussemburgulu, pentu cuventulu ca s'a aretatu partinitoriu franciloru. Acésta dechiarare lumea politica nusi-o scie splică decâtu ca Prussia cauta pretestu d'a ocupă si incorporă Lussemburgulu.

Periculu celu mare ce face in acestu actu alu Prussiei — este, ca puternicii dilei fora totasfiel'a calca tratatele internatiunale; astufeliu dreptulu publicu alu ginteloru devine o jocarea in man'a celoru mai tari; astufeliu santieni'a pactelorulu intre state a disparutu, si societatea cetatenesca in totu minutulu este espusa atacuriloru celoru mai tari. Va se dica, anarchi'a s'a instalatu in referintiele de dreptu publicu.

Contra acestoru aparitiuni triste numaiunu medilocu de scapare ar fi fost: invingerea, triumfulu armelor republicane francese. Acést'a se recunósce astadi pretotindniá, si d' aci este, ca chiar si ómenii si organele monarchismulu celni mai curatu, ofteza din inima pentru Francia republicana.

Cu privire la acésta cauza o telegrama mai noua ni anuncia, ca Olandi'a — firesce de nevoia — s'a plecatu a cede Lussemburgulu Prussiei. O noua dovéda despre miserabilitatea betranei Europe! —

Anca o alta supriudere facu lumea scirea ce de curendu se lati din Versailles, cumca regele Prussiei ar fi scrisu santului parinte la Roma, se nu parasésca cetatea eterna, ci se remana acolo, cáci la conferintiele ce au se se tienă in

Londra, Prussia va staru pentru restaurarea poterei lumesci a papei. Acésta scire daca s'ar adevéri, ar fi cea mai eclatante dovéda, ca regele temetoriu de Ddieu, ajunsu la culmea poterii, totu de aceea se ingrigesce, cum se incurte si se confunde progresulu popóraloru. —

Pre candu din partea Prussiei se facu moralei publice aceste amerintiari si afronturi, de odata se redica si Republica cea mare a Americi de nordu, si incepe a amerintiá pre Anglia pentru cunoscut'a cestiune a Alabamei, adeca a bastimentulu de resbelu, ce in timpulu resbelulu americanu s'a construitu si armatu in Anglia si apoi a facutu mare stricatiune nordulu; pentu care cauza Republica invingatoria a disu atuncia Angliei se tienă minte! ér acuma folosindu-se de anarchia si caotele ce domnesce in Europa, vine a pune cestiunea pe tapetu. Noi, considerandu ca chiar spiritulu speculativu si miserabilu alu Angliei a fostu carele a adusu pe Europa si a nume pe Francia la dog'a la care se afla, nu potemu de catu se-i gratulam pentru afrontulu si provocarea ce i se face.

Resbelulu in Francia devine din dia in dia totu mai inversiunatu. Ca de dovéda citamu, ca dupa o depesia oficiale din Versailles, perderile nemtiloru in luptele de 8 dile, adeca de la 27 novem. pana in 6 dec. in morti, vulnerati si prinsu, facu infricosiat'a suma de 52,837 ómeni! Acést'a e pedestalulu, ér se dicemu „*Catafalculu*“ pre carele si-redica Regele temetoriu de Ddieu — Tronulu s'eu de Imperatu alu Germaniei! —

Trecendu la cele interne, avemu mai antaiu de tóte se spunemu cetitoriloru nostri cu multa placere, ca fratii nostri din Bucovina isbutira a face unu pasu catu de bunu inainte intru realizarea autonomiei bisericei lora natiunale. Dupa informatiunile private ce avemu din Viena, de curundu a emanatu o pré alta resolutiune, prin care Bucovinciloru se concede tienerea unei adunari sinodali pregatitorie, compuse din demnitaru si patronii bisericeiloru si deputati alesi. Acésta adunare va avé locu

inca dóra in lun'a lui ianuariu, si se va ocupá de desbaterea si votarea unui statutu organicu pentru biserica Bucovinei. Asia dara cu ajutorulu lui Ddieu si prin zelulu si energiá barbatiloru nostri din patri'a lui Stefanu celu mare, in fine succese a sparge si acolo ghiatiá absolutismulu bisericescu. —

Miscarile politice-natiunale, la sudoslavi, pre cari noi le semnalaramu si splicaramu de curundu, totu mereu se continua si totu mai cu cutesare esu la lumin'a dilei. In 1. si 2 decembrie se tiené in Laibach o noua, mai concreta conferintia, la carea partecpara notabilitati din Croatia, Slavonia, Dalmatia, Confiniele militari si din tóte tienuturile sloveniloru. Programulu generalu statoritu, pre cum se publica elu dejá, este: Tóte numitele parti vor tinde prin tóte medilócele posibili, a formá unu *complexu de statu*, cu o pusetiune in monarchia, asemene aceleia, pre care o atientesce Bohemia, Moravia si Silesia.

Precum este deci invederatu, Austro-Ungaria nainta, s'eu celu putienu este impinsa spre — federatiune. —

Mercuri-a trecuta se pertractá si decise naintea scaunulu juratiloru din Pesta unu altu procesu contra redactorulu Federatiunei, pentu crim'a — mirabile dictu! de felonía (infidelitate), pre care procurorulu publicu credea a o fi gasitu in provocarea catra Romanía, ca se se inarméde, se stee gat'a, cáci Austro-Ungaria i e dusimana. Juratii asta data gasira si ei insinuatiunile procuró rului publicu *pre-essagrate, si — absolvare pre-acusatulu.* — Se traiésca juriulu nepreocupatu si dreptu! —

Simpatia pentru Francia.

(Gr. L.) Curagiu, constantia si taria de sufletu in nefericire — acestea au fostu si sunt primele virtuti ale natiuniloru, popóraloru casi ale singurateciloru individi. — Nici unu individu, nici unu poporu, nici o natiune nu este, nu se póte numi tare si mare, daca in nefericirea sa nu posedé aceste virtuti. Nici odata n'au fostu stramosii nostri romani inaintea forulu moralei publice mai gloriosi decâtu in

desastrelu loru, atunci candu Roma éra incun giurata de armat'a genialulu Hannibale si éra amenintiata a se preface ca Troia in ruine.

Carthaginea s'a prefacutu in ruine, dar pentu aceea luptele poporulu cartagianu vor straluci in paginile istoriei universali dreptu dovéda despre tari'a caracterulu seu.

Invingatoriulu destépta fric'a, devinsulu ce s'a luptatu cu eroismu pentu dreptulu si libertatea sa — respectulu si simpatia lumii.

Francia, generós'a Francia de la secululu alu 14. de candu éra navalita de armatele Angliei egoistice, nici odata n'a fostu ceretata de atátea desastre, ca in resbelulu presente; nici odata n'a fostu orizontele ei atátu de nuorosu ca astadi, in vandaliculu resbelu. Si daca unu poporu merita respectulu si simpatia celoru late popóra candu se lupta pentu dreptulu, libertatea si onóra sa propria — cu catu mai multu merita unu poporu, o natiune respectulu si simpatia si chiar admiratiunea lumii candu acea natiune sacrifica, se lupta si sangera pentu drepturile comune ale omenimei: *pentru libertate, egalitate si fratietate!*

Sute de ani a avutu Francia egemonia prest: tóte popórale europene si egemoniei ei cu mandria s'au inchinatu acestea, cáci ideile ei au regeneratu lumea; ideile revolutiunei francese din 1789 au eliberatu pre omu de sub jugulu feudalismulu, din sclavu l'a facutu omu. Egemoniei Prussiei insa ninenea nu se va inchiná cáci acést'a a pusu piciorulu pe cerbicea Europei cu hipocrise din evulu mediu, cu tóta greutatea si brutalitatea sa.

Prin Francia a invinsu dreptulu, adeverulu, genialitatea individulu; prin Prussia invinge *masa bine dressata, brutala, fera consciintia, nesuferibila.* Ori candu a portatu Francia resboiu, nici odata nu l'a portatu numai in interesulu seu propriu ci si in interesulu omenimei, in interesulu eliberarii ei de sub tutela asupritoriloru.

Francia deci a fostu, este si va fi pururia petrecuta de simpatia lumii. Amiciei si amórea popóraloru pentu ea este vechia si — dupa cum dice proverbiulu, amórea vechia nu ruginesce. Dar nici odata nu s'a bucuratu dinsa de o simpatia atátu de sincera si íntima ca acuma in abisulu nefericirii sale. Intréga Europa, atora de imperati'a nemptiului, i tinde denariulu seu pentu a-i aliná dorurile ei.

FOISIÓRA.

DELIA DAMIANU

SILA SEMONDINA.

Unu diamantu de primulu rangu pentu mitologi'a daco-romana!

(Balada populara) 1.)

I.

Susu pe campulu zimbriloru.
La otarulu smeiloru,
Primbla-se
Prepórta-se
Sevai! Delia Damianu, 2)
Cela copilu de doisprece-ani, 3)
Dara mandru si iclénu,
Si la inima paganu,
Primbla-se
Prepórta-se
Pe unu *bidiviu* 4) micu iu,
Ce-i éra lui pré draguti,
Si elu bine-lu infrená
Manga 5) prin livedi i dá
In catro drumulu mi-lu duce?
Cat' unu lacu cu lapte dulce
Si cu tiermi de pita alba,
Unde dinele se scaldá,
Credu si sióimi se adapa.
Dara calulu ce érá?
Unu puiuti de smeu érá!

1) Nótele le adaugemu in urma. Red.

Dara cingi de ce avea?

De dóue noperce avea,
Totu din gure inlestata,
Si de codile innodate!

Susu pe délu candu se suiá,

Si 'ntr'o parte se uitá,
Sevai, Dómne! ce vedea,
De o spaima-lu cuprindea?

Credu, o mica de cocia

Nu-i cocia cum se fia,
Cá-i-su buciumii rotiloru,

Grumazi de-ai voiniciloru,

Si spitiere rotiloru —

Tóte mani de copii mici,

Naplazii, talpi de voinici,

Da' cuniele — degetele,

Degetele cu inele!

La cocia cin' tragea,

De-asiá iute cá curea?

Pui de *Juda* 6) impilati,

Pe balauri-incalecati, —

Doisprediece pui de smei

Ca balauri de cei rei, —

Hanurile de pre cai

Cositie de fete mari,

Dar cingele peste siele

Totu atáte nopercele

Totu din gure inlestata

Si din codile 'nnodate!

Jn cócia cin' érá,

De mena din catu potea?

Sai! Sil'a

Semondina, 7)

Silnic'a pamentului,
Sevai! — mam'a codrului,
Sbulibasi'a draciloru,
Si stepan'a smeiloru!

II.

Candu la Delia ajungea,

Ea din gura asiá dicea:

„Hoi! tu Delie Damianu,

Copilu de doisprece ani,

Multu esti mandru si iclénu, —

Cin' pre tine te-a adusu,

Cum praiciá de-ai ajunsu,

De-mi turburi isvórale

Si mi pasci livedile?

Au grole pecate-a mele

Au dile scurte-ale tele!

Pleca-ti capulu se ti-lu taiu,

Cá acum' te capetai! —

Ér Delia candu audia,

Elu din gura-asiá graia:

„Hoi! tu Sila

Semondina!

Silnic'a pamentului,

Si mótea voinicului,

Sila-ai fostu pe tóta lumea,

Sila esti pe mine-acuma,

Cá eu bine am judecatu

Cá a supra-mi ai plecatu,

Se me perdi de pre campia,

Se ti-o iei tie mosta,

Si se fi tu dórna mare

De-mi esisi cu mótea 'n cale!

Dar antaiu eu te-asi rogá,

De voi vré-a me ascultá

In poteri se ne probitu,

Si-amendoi se ne lovimu,

Ori din lupte se luptámu,

Ori in sábi se ne taiámu!⁴

Éra Sila

Semondina

Fórte tare se 'ntristá,

Catra Delia asiá dicea:

„Audi Delie dumniata!

Pentru tine-ar fi rusine

Se cerci se te luptá cu mine,

Cá eu nu m'am mai luptatu,

Nici cu sabii n'am amblatu, —

Dar eu ti-asiu dá se probitu,

Lumea 'n fuga s'ocolimu,

De la rosiulu resaritu

Catra negrulu de santitu,

Care din noi n'a poté

Si napoi va remané,

Capulu lui se va taiá!⁴

Éra Delia candu audia

D' ast'a reu se intristá!

Apoi Sila

Semondina,

Tare cu sbiciu-i pocniá,

Smeii multu se mania

Focu din gura slobodiá,

Coci'a 'n aeru s'borá,

La resaritu ajungea

Tóte popórale i d' rescu Franciei triumfulu finale, căci ele vedu că fora Francia potetica nu póte domni in Europa dreptulu si libertatea, ci numai poterea brutala ce amenintia a sugrumá pre toti cei mai slabi. — Fora o Francia tare, Prussia si Russia va aplicá principiale uritului materialismu germanu, dupa cari celu mai tare are s' sugruma si 'nghita pre celu mai slabu, cum facu animalele selvatiche si fora minte! —

„P. Lloyd“ ce mai de una di gloriificá republica francesa, totu atunci in fruntea sa apelá la sentiulu de umanitate alu cetitorilor sei pentru ca se vina intr' ajutoriu prisionierilor francesi din Germania, cari sute de mii peru de frigu si de fómie in „civilizat'a Germania“, si intr' una di incursera preste 3000 de florini atora de nenumerate rufe si vestiminte calde, menite acelor nefericiti, ce luptara si cadiura devinsi pentru mantuirea Franciei si pentru onóra seclului nostru. De la publicarea acelu apelu in cóciá, localitatea redactiunii de la „P. Lloyd“ este imbuldita de o multime de ómeni, cari aducu cu mite imbracaminte si bani din Buda-Pesta totu pentru francesi. Provinci'a va imitá capital'a tierii si va emulá cu ea in aducerea sacrificiilor in folosulu franciloru despoiatu de casa, stare si avere. Ni salta inim'a de bucuria, candu vedemu pe compatriotii nostri manifestandu-si simpatiele loru catra umilit'a si generós'a nóstra sora, catra Francia cosmopolita, ce scie se fia atátu de mare in neferic'rea sa.

Dar ce-su mife, c. sutele de mii pentru d'a poté numai aliná dorerile, numai a stemperá fómia francesiloru fora camasia in spate?! Una picatura d'apa in oceanulu nemarginitu! Milióne, milardo se receru pentru vindecarea ranelor infipte iubitei nóstre sorori de ordele vanda'e ale brutalului rege „temetoriu de Ddieu.“

Sufletulu ni se ntristédia, inim'a ni plange candu vedemu că ni este cu nepotintia se emulam cu ungurii si cu ceialalti compatriotii in aducerea sacrificiiloru dreptu balsamu pentru confratii nostri francesi. Dar ei so scia, că no i nici odata n'am stepanitu ei totdeun'a am fostu stepaniti si despoiatu acusi de nemti acusi de unguri — ér in biserica pana si de serbi. Ast-felu acestia li potu dá multu căci ei sunt stepanitori si avuti din sudórule nóstre; noi li damu putienu — căci suntemu stepaniti, despoiatu, seraci!

O veste buna, de multu dorita.

(K) De multu n'am fostu in pusetiune de a aduce la cunoscentia stimatului nostru publicu vr'o veste imbucuratória. Si cine ar si poté intre impregiurările de fatia, candu toti suntemu consternati de sórtea fratiloru nostri francesi, dupa cari venéza astadi vandalii civilisati prusii, si cu nemtii loru, ca dupa solbaticime gentila!

Unu actú in sa, ce-lu inaugurara fratii nostri din Romania in Bucuresci vineri in 13 ale lunei curente no face, ca in mediloculu doliului si a superarii ce ne'ndusiesce chiar si resuscitarea, — se sentim multu placere si óraj care bucuria — mai vertosu cu privintia la viitoriu.

Monitorulu oficialu din Bucuresci ni spune, că in diu'a numita s'a inauguratu redeschiderea scólei de meserii in capital'a Romaniei. —

Si óre de ce tocmai atát'a bucuria la infintierea unei scóle de meserii?

Scopulu nostru generalu este, se ne cultivánu poporulu, se-i deschidemu si aretámu tóte caile, cari lu ducu la lumina si la buna stare, so lu invetiamu economi'a natiunala, si tóte ramurile ei practice, se-lu facemu independentu, se-lu conducemu la libertate si astfelu so-i securamur assistintia si onóra natiunala si se-lu facemu fienti d'éma de chipulu si asemenea lu Dumnedieu.

Daca esista vre o scóla, vre unu feliu de ocupatiune, care este in stare a dá omului calitatile mai susu atinse — nu numai in ideia, ci si in fapta, apoi scóla sciintielor reale, si mai anume scóla de meserii, respective meseriile inesi merita a ocupá loculu primu; pentru că din punctu de vedere generalu alu culturai, scóla de meserii indiestreza pe elevii sei cu cunoscentie, alu caror produca totdeun'a si la tóta lumea sunt obiecte de necesitate suprema, (articuli de lemn si de feru, de pană si de panura, de pele, bumbacu si de metasa, de lutu si de pótra, etc. et.) pre candu drepturile unui statu d. e. nu sunt si ale celualaltu; va se dia munc'a muncitorului si afa respata securu, éra prin acést'a se contribu cu securitate la buna-starea poporului atátu din punctu de vedere materialu, cătu si moralu, fiindu că munc'a lu va feri de relele, cari le trage dupa sine neactivitatea, si-lu va scapá de seracia, de care este pururi a incalcata lenca.

Dar folosulu ce-lu avemu de la meserii nu este numai atát'a. Meseriile natiunale contribuescu la averea corpului natiunaliu intregu si-lu emancipa pre acést'a din catusiele industriei straine. Avendu meseriasi apti si desteri, banulu cumperatoriului romanu vina éra in mana de romanu, si astfelu in locu se 'navitim pe straini, circulamur averea nóstra intre noi insine, sporimur averea nóstra a tuturoru dandu mana de ajutoriu unulu altuia.

Nici acést'a nu e folosulu colu mai mare ce ni-lu dau meseriile. Ele sunt si mai fructifere; ele ne dau posibilitatea de a nu fi unelt'a altor'a. Da, căci cine este mai independentu decâtu acela, carele spre sustinerea sa n'are trebuintia decâtu de poteriile sale proprie si de sanetate. Unu meseriasiu e tocmai in acést'a positiune, căci daca nu-

cumperu eu productele, i le va cumperá altii, de órece tóta lumea are trebuintia de ele.

Cu acést'a independintia éta si libertatea individuala, de care avemu noi, are trebuintia poporulu nostru, ca se-si póta caacigá si libertatea natiunala.

Acést'a scóla trebuie se ne reinvie sentiulu de bucuria cu atátu mai tare, încátu ea s'a infintiatu chiar in Bucuresci, unde este cea mai mare necesitate, acolo unde desi poporatiunea este curatu romanu, dar clas'a meseriasiloru este diumetate déca nu 3 parti straina; acolo, unde meseriasii straini au suptu si totu mai sugu ca lipitórea averea romanului, si pe romanu amerintia a-lu face cersitoriu.

Da, in Bucuresci a fostu ne'ncung'uratu de lipsa acést'a scóla, cu atátu mai tare, încátu e mare sperantia că educatiunea va luá cu totulu altu sboiu, alta drept uue. Ce cariera imbrac'siau, ce studii faceau copiii romani de acolo pana acuma? Toti voiau se fia domni, toti despretuiu alte ocupatiuni, toti amblau in ruptulu capului dupa functinni de statu fiindu că ca t'rentori anume crescuti, numi d'astea erau buni; si asia neputendu-lu statulu oferi posturi la toti, o multime deveni a formá proletariatu urbanu celu periculosu, carui nu-i place de cătu — fanfaronad'a si demagogismulu, pro cari le cultiva dia si nóptea! Prin acést'a poteriile tierii se depravau si degenerau, éra nemoralitatea notá in unsórea ei.

Cu placere deci luámur actu de amintitulu evinémentu si inreg'strámur mai la vale discursulu cu care domnulu Dr. Esarcu, directorele ministeriului instructiunii publice — celebrá deschiderea acestei scóle.

Ne tienemu de santa detoria a urmari cu tóta atentiunea activitatea acestei scóle, vom publicá totdeun'a cele ce ni se vor comunicá despre ea; si ne magul'mn cu sperantia, că precum in scóla de agricultura de la Feréstreu langa Bucuresci, numerulu precumpenitoriu alu eleviloru bursarii — este din romanii Transilvaniei; asemenea si la scóla de meserii se vor creá destule locuri pe sém'a filorului natiunei nóstre de din cóci de Carpati, pentru cari — precum cunoscutu este, in aceste din cóci patrii romane, pre cari le-au confiscatu nemtii si magiarii, si asia nu esiste nici o scóla de acést'a categoria.

Discursulu dlu Dr. Esarcu, de inaugurare a scólei de meserii in Bucuresci.

Domnilor!

Érá o epoca, candu munc'a érá considerata ca o opera servila si degradatória.

In civilisatiunea paganismului si dupa ideile timpurilor feudali a munci érá a se umili, a s einjosi, a se degradá.

Astadi, gratia ceriului, spiritulu crestinu alu societatiiloru contimporane onóra, iubeace si respecta munc'a. A munci astadi este a inobilu.

Acestu faptu domnilor, acestu adeveru voiescu astadi a-lu afirmá naintea dvóstre deschidendu scóla acést'a de meserii. Căci, déca nu me insielu, dloru, un'a din cauzele pentru cari atátu de putienu numerosi la noi in tíera sunt acei'a cari 'si indreptéza activitatea si intielegintia loru catra meserii, comerciu si industria, este unu ascunsu dispretiu, unu vechiu prejudetiu catra munc'a si catra aceia cari prin munc'a cautu a se inaltá si a se inavuti.

Unu asemenea prejudetiu trebuie se dispara cu totulu din societatea nóstra; munc'a trebuie se fia onorata si respectata, si se sporámur că timpulu nu este departatu candu concetatiunii nostri, intrandu cu barbatia in calea care prin munc'a conduce la inavutire si consideratiune, vor face o concurentia salutaru meseriiloru, comercielui si industriei straine.

De aceste idi, dloru, am fostu preocupati cu totii infintiandu scóla acést'a de meserii, scóla pe care nu o consideru de cătu ca unu inceputu, ca primul jalonu alu unui sistemu completu de scóle profesionali si reali, a caror organizare este in studiu si, pentru a caror infintiare ministeriulu nu va crutiá nici o ostelá si nici unu sacrificiu.

Speru că pentru acést'a vom avé concursulu tuturoru, pentru a fi pusi in positiune de a incepe vindecarea unuia din relele grave de cari sufera Statulu romanu: supra abundantia periculósa a acelor multi si neclasiati individi ce nu potu trai de cătu din §§. bugetului statului

Pentru mine, sum veselu, dloru, de a fi fostu in positiune se realizezu ceea ce de atátu timpu s'a cerutu de toti, ceea ce am cerutu eu insumi ca membru alu consiliului generale alu instructiunii publice in dóue sesiuni successive.

Nu mi propun, dloru, a vi face cunoscutu modulu organizarii scólei ce deschidemu astadi, sectiunile din cari se compun, spiritulu practic ce domina in invetiatur'a ce se va predá intr'ins'a. Acést'a o va face indata domnulu directoru alu scólei. Nu potu in sa se terminu fora a esprima multiamirile mele comisiunei compuse de dnii Orescu, Aurelianu, Lupulescu, Riuénu, cari au binevoitu a-mi dá unu inteligente concursu pentru organizarea si instalarea scólei.

Terminandu, fia-mi permis a esprima sperantia, că scóla acést'a, pusa sub inteligentia directiunii unui barbatu ca dnulu Pavelescu, va corespunde acceptariilor nóstre si va fi unu indemn pentru toti, ca se ne punemu silintiele d'a inzestrá tíer'a cu scóle profesionali si reali cătu se póte mai multe si mai bune.

In urma acestui discursu, dlu directoru alu scólei de meserii I. Pavelescu, a pronuniatu unu resuntu, din care „Presa“ reproduce urmátóriele pasagie:

... „Trecutul ni aréta că la Fenicieni, Egipteni, Greci si Romani artile si meseriile au fostu unulu din cei mai tari stimulantii, cari

La santitu se intorcea,
Lumea indata-o ocolia
Si la Delia ér venia, —
Si acést'a se mirá, —
Cracu 'n scara cá n'a pusu
Pana Sila-a si ajunsu,
Ea maniósa se vedea
Elu mai reu se 'nfiórá! —

III.

Candu cu elu se intalniá,
Ea din gura asiá-i graia:
„Hoi! tu Delie Damianu,
Copilu de doisprece ani,
Pléca capulu se ti-lu taiu,
Cá remasiulu cascigai!“

Si-apoi Delia i dicea:
„Capulu meu in póla ta,
De vei vré mi-lu poti taiá, —
Nu-lu taiá in drumulu mare,
Ci aid' la curtile tale,
Acolo tu me-i taiá,
Nime nu me vá vedé;
Dara un'a te-asiu rogá,
Se faci bine-a me-ascultá,
Se te faci tu tiortiolata,
Tiortiolata margolata,
Cum ai fostu odata féta,
Si se-mi dai ch' tusi de flori,
Ca se moru for' nici unu doru!“
Semondin'a 'ngaduá,
Tare de elu i placea
Si-apoi ea so cugetá,

De barbatu cá-lu vá luá,
Si 'n cocia mi-lu purea,
L' ale curti cá ajungea,
In laintru se bagá
Si atunciá se facea
Tiortiolata margelata
Cum a fostu odata féta!

Éra Delia Damianu,
Copilu mandru, dar iclénu,
Si la inima paganu,
L' nga stresina se dá
De feresti s' apropiá
Cam pitisú
Cam malcomisiu,
Si elu bine cá paziá
Si din graiu asiá graia:
„Scóte-ti capulu pe feréstra
Ca se vedu eu inc' odata
Cá de cine voiu se peru,
Ca copilu si tinerelu!“

N'avea naib'a ce lucrá, —
De Damianu ea ascultá,
Si candu Delia o vedea,
Busduganulu redicá,
Busduganulu cu nóue pene,
Tóta péna noue oche,
Elu poterea mi-si stringea,
Si in Sila mi tragea,
De-a supr'a sprenceneloru
In alianulu ochiloru,
La capetulu nasului,
Unde-i mórtea dracului. 9)
Atunci Delia Damianu,

La inima multu paganu,
Scóte lucea sabióra,
Cu gaitane galbióre
Si candu capulu i taiá,
Limb'a ei totu bombonia:
„Ale! Delie Damianu!
Copilu mandru si iclene,
Serófa fia maica — ta,
Cá ea te-a 'nvetiatu asiá,
Se vré faceu cu t'ne,
Cum facusi tu mei cu mine!“

1) Capetandu antaiulu esemplariu das'ta balada de la D. Pavelu Giuca, (dictatu de Mercea Giuca, a carui portretu s'a publicatu in nrulu 41 1866 din „Familia“) si vedindu urmele mitologice, am cautatu anume mai multe esemplare pentru indeplinirea ei. Alu 2. esemplariu l'a dictatu Pavelu Coda din Cielova-romana, unu condamnatu in Oravitia; — alu 3. e tramisu de Dlu Josifu Olariu, docinte in Domanu, (dictatu de Ilie Rosiu si Petru Mitiu, lautari); alu 4. de la Iacubu Otianu din Petrilova, ér unu fragmentu de la dlu N. Carbutariu, preotu in Secasiu.

Mai am balad'a acést'a si in a 2. forma de la altii, de prin alte comune, a nume de la DD. Sofroniu Liuba din Maidanu, I. Popescu din Cielova-montana. Idei'a fundamentala in amendou e aceea: i, numai cătu urele expresiuni si impregiurari speciale diferescu.

2) In tóte esemplariile eroulu e „Delia Damianu“ in celu din Petrilova numai „Deli.“

Delos, in Grecia s'a disu loculu nascerei lui Apollo, si acést'a a avutu conum le, „Delios“, si sor'a sa Diana érá cu conumele „Delia“. Este dara conume in balada.

Damianu e unu santu crestinu a carui dile se serbéza in 1. iuliu si 1. novembere si 15 augustu vechiu. — Damianu a fostu medicu crestinu, facetoriu de minuni, si patronulu mediciloru si apotecariloru.

Tocma aceste insusiri — intre multe altele — se atribuescu si lui Apolline. Aci se vede că cretinismulu a scosu pe Apollo din poporu si l'a inlocuitu cu unu nume crestinu; si in urma, din Delia si Damianu se vede că eroulu baladei e Apollo. — Mai avemu o balada: Sórele si Lun'a séu Jana Cosindiana (Con-sangoana), unde Apollo e sórele si lun'a e Diana. —

Delia e unu nume vechiu de 2—3000 de ani, e adusu in Dacia de odata cu coloniile romane; deci dara in balada e unu mitu fórte vechiu.

3) Apollo e depinsu ca unu teneru, fora barba.

4) Bidiviu e unu calu negru, ce a crescutu la intunerecu. Intr'unu esemplariu se dice, „pighidigu.“

5) Manga, cu fréu liberu, dupa placu, incetu.

6) Juda, la poporu insémna si dracu, smeu etc.

7) Sila Simondina. Numele acést'a va-

au contribuit la glori'a si prosperarea lor. Asemenea si in timpii moderni vedem pe Anglia, Franca, Germania si Belgia detorindu cea mai mare parte a prosperitatii lor artiloru si meseriloru. Lucrul este atatu de invederatu, in catu in acele State intelvesce cine-va scole de meserii chiar si in orasiile cele mici, si acest'a din caus'a ca acele natiuni au recunoscutu ca educatiunea junimei in meserii este parghi'a cea mare, prin care se pote redica la celu mai inaltu gradu de moralitate. Romania nu putea se remana indiferenta la preocuparile seriose ale lunei civilizate, si anca de sub domni'a principelui *Sturza* se aruncara fundamentele unei scole de meserii in Jasi, care durza si astadi. Asemenea la 1855, sub domni'a repausatului principe Barbu Stirbey, persoanele din capulu instructiunii publice, cu multu sacrificiu fondara in Bucuresci o scoala de arte si de meserii, care in sa nu dura de catu 12 ani.

La inceputu s'a admisu in acesta scoala 4 specialitati: ferari'a, dulgheri'a si ta'area pietreloru, urmate de 40 elevi. Programulu scolei de facia s'a combinatu in vederea de a forma meseriasi capabili; elu nu cuprinde de catu cunoscintie theoretice, stricte necesari, cari punu pe lucratoriu in pozitune de a cunoce ratiunea d'a fi in esecutarea lucrariiloru lor.

Scopulu scolei fiindu cu totulu practic, va fi atinsu pe deplinu candu elevii dupa 5 ani de aplicatiune vor posice bine specialitatea la care s'au datu.

Principala mea ocupatiune pe de o parte va fi a face ca meseriasii estii din acesta scoala se nu mai cada in sarcina budgetulu statului, ci se pota trai prin sine, era pe de alt'a ii voui indeletnici la lucrari de acele, cari cu incetulu au a contribui la inaltarea edificiului disu „*industria nationala*“.

Sarcina va fi usiora numai prin binevoituriu spriginu ce veti da acestei institutiuni ce incepe, fora care concursu orice ostenela ar fi vana. Gasescu de prisosu a vi mai areta ca acesta scoala, ca se pota prospera, pe langa unu localu incapatoriu care i lipsece, are trebuintia se i se completeze uneltele si se i se procure materialulu necesariu fora care institutiunea ar fi compromisa“

Din resbelulu franco-nemtiasecu.

(Gr. L.) Orizontela republicei franceze, dupa o scurta suridere a fortunei, erasi s'a intunecat. Armata de Loira se retrage totu mai multu spre sudu, totu mai multu se 'ndepartedia de Parisu spre care a festu pornitu. Cateva mii de luptaci in nordu langa Rouen fura respinse, prussii tindu a ocupa unu portu la marea atlantica, a nume Havre, orasiulu plinu de avuti pentru a provede ordele nenumerate cu alimentele necesari. Resaritulu Franciei este deja in puterea vandaliiloru si seculu nostru. Resaritulu ocupatu, apusulu amenintiatu, medi'a

nopte anca amenintata, medi'a dia teatrulu maceluriloru inforatorie — cine mai cutedia a se mai maguli cu sperantie pentru o invingere finale a republicei, vor eschiamu milioanele.

Este rejublic'a franceza ce nu desperedia anca in sine, ce dupa atate nefericiri nu vre se-si plece capulu sub jugulu tiranului triumfatoriu. Luptele particulari mai tote sunt nefavorabile pentru bietii francesi, dar dinsi totusi nu desperedia ci, spre mirarea lumii, cred dia din fantan'a sacra a patriotismului poteri si sacrificia noue pentru a-si salva onorea si existenti'a.

Nemtii, „*prusso-nemtii civilisati*“, de doue luni in cocia totu predica ca armata de Loira este cu totulu sparta si nimicita, si apoi totusi mai au impertinentia a striga in gur'a mare ca in tota d'a reporta „*invingeri splendide*“ a sup'a acelei armate! Ori cum se sune vestele prussiloru despre starea armatei fanceze, adeverulu este ca daca Parisulu se mai tiene anca o luna, republic'a trebuie se invinga. In nordu si sudu, in oriute si occidente resaru ca ierb'a armate noue pentru a lupta in interesulu santei cause, pentru a apera Franca si prin ea intraga Europa de puterea brutala a Prussiei omnipotente si a Moscoviei ce vre se cuceresca orientulu.

Astadi veni scirea ca in nordulu Franciei stau gata 80—100,000 de eroi a veni Parisulu intr'ajutoriu; din departamentulu Bretagne, cea de suveniru maretie, a plecatu o armata de 60,000 spre sudu intr'ajutoriu celeia de Loira. Acestora dora li va succeda o impreuna, desi sunt necentenitu amenintate de ordele inselbategite, cari acestea nu vor se indepartedia afundu in sudulu Franciei, fiindu periclitata a-si perde firulu cu aceea de la Orleans si acest'a cu aceea de naintea Parisului. Odata concentrate puterile noue create, este sperantia ca caus'a franciloru, caus'a santa a poporaloru va invinge.

„Eu sum convinsu si prevedu ca Franca va reporta triumfulu finale in acestu resbelu“ — dice betranulu si eroulu Garibaldi, barbatulu poporului.

Amaru si nefericire in intraga Franca, tempestati fluctuose si intunerecu preste totu teritoriulu ei; dar opintirile ei gigantice, fruntea ei mara luminedia ca unu globu de lumina in intunereculu noptii. Toti luptatorii republicani ce cadiura pana aci, au luptatu cu eroismu ne mai pomenitu, dar masa brutala, bine condusa, in fine totasi invinse.

Puterile noue create ale republicei, concentrate si conduse in unire, facu unu numeru mai insemnatu decatu chiar era la inceputulu resbelulu. Acesti luptatorii republicani firescu nu-su ess. roitati si inarmati atatu de bine ca ceia ai lui Napoleone, dar sunt insufletiti de marea, sublima ideia a republicei, sufletulu lor e plinu de patriotismu si resolutiune, scie pentru ce lupta si pentru ce more — o ideia ce

lipsia luptatoriloru lui Napoleone condusi de ginerari geniali, dar omeni fora caracteru, omeni misiei, inspirati de egoismulu aturitu, omeni tradatori de patria si de mae-tatea poporului.

Daca Bazaine, afuristulu de elu, numai doue septemani mai amenat actulu de rusinos'a capitulatiune, de tradare, Franca astadi ar fi triumfatoria, poporale l'ar glorifica cu pre ceia lalti barbati ai republicei, nemtii prussificati ar fi pan' la celu din urma nimiciti pre pamentulu Franciei, pace ar fi in Franca, pace in intraga Europa si intre tote poporale.

Dar si dupa acesta infamia a lui Napoleone si a creatureloru sale, republic'a, cu inflacaratu Gambetta in frunte, sufletulu lupteloru, nici astadi nu desperedia si dupa, atate sacrificia si versare de sange credemu si speramu, ca profetia ilustrulu Garibaldi se va implini, triumfandu Franca si prin ea dreptulu si libertatea poporaloru!

De la congresulu nationalu bisericescu.

(Continuare la siedi'ta XIII.)

10. *Urmeza la ordinea dilei reportulu comisiunei insarcinate cu cestiunea de arondare si regulare a protopresviteratoru.*

Comisiunea, spunendu prin referintele seu, ca acesta afacere nu se pote regula fora de a dispune de dato detaiate, si ca acestea nu sunt adunate din partea nici unei eparhii, face urmatiori'a propunere: a) Unu protopopiatu se constea din 25—40,000 de suflete. b) Sinodele eparhiale se adune materialulu necesariu, si se faca o propunere de salarisare a respectiveloru protopopiate. c) Aceste date si proiecte se le asterna congresulu celui mai de aproape spre ulterio'r'a petractare.

Se primesce propunerea fora nici o desbatere.

11. Deputatulu *Lazaru Jonescu* referintele comisiunei petitionarie referenza:

a) a sup'a petitiunei Romaniloru dela biserica S. Treimi din Brasiovu.

Dep. *Sigismundu Popoviciu*, considerandu, ca acesta cauza este un'a dintre cele mai momentose si ca pre putieni membri ai congresulu au cunoscintia chiara despre demea, si esprima dorint'a, ca deputatii, dupa ce au ascultatu referat'a, si pentru a se socoti bine de cauza, se se'novoesa a se pune ea pe mane la ordinea dilei.

Acesta parere spriginita si de deputatulu *G. Ioanovicu*, se si primesce. —

b) Petitiunea preotulu Teodoru Vajda dupa propunerea comisiunei, primita de congresu, se predã consistoriulu archidieceasanu spre considerare.

12. urmeza propunerea deputatulu *II. Macelariu*, ca congresulu se se proroge pe timpu nede terminatu.

Dep. *G. Ioanovicu* e de parere, ca sesiunea presenta a congresulu se se inchee, fiindu ca presidiulu are dreptu a conchiamu congresulu ori candu va cere trebuint'a, in sesiune estraordinaria. Incatu despre prorogare nedeterminata dice, ca ori care prorogare se face pe timpu terminatu, si asiã densulu pretinde, ca de nu s'ar primi parerea sa in contra prorogarii ar trebui se se otarësca timpulu pana candu se se proroge congresulu.

Deputatulu *Babesiu* luandu cuventulu, areta deosebirea intre o convocare estraordinaria si intre o prorogare a congresulu. Casulu d'antai, dice vorbitoriulu, aterna de la Metropolitanulu si de la regimu, si responsabilitatea pentru convocaresuneconvocare cade tota pe umerii metropolitanulu pre care metropolitanulu pote ave scrupuli a o primi. Casulu alu doilea, adeca prorogarea, recunoce din capulu loculu necesitatea convocarii congresulu, si metropolitanulu ca atare n'are nici o alta responsabilitate a sup'a sa de catu ca se convoca la timpulu otaritu si aci nu mai este trebuintia de aretare la altisimulu locu. Dupa parerea vorbitoriulu necesitatea este evidenta si asiã-dicendu pipaabila;

a) pentru ca congresulu de fatia a avisatu o multime de afaceri insemnate la sinodele eparhiale, ca se le referenze congresulu daca congresulu nu se va aduna pana dupa trei ani, afacerile bisericesci, scolare si administrative vor sti in suspensio trei ani de dile, si congresulu se espune periculu de a clatina increderea, ce o are poporulu nostru intr'ensulu;

b) O multime de lucruri, din caus'a scurtimei timpului, au ramas nedeslegate; daca incheiamu sesiunea, cum ne vom justifica, ca ne-am despartitu fora ale fi resolutu. Privintiele la spese sunt — in casu de mare necesitate a bisericei, privintie secundarie, cari nu vor impedeoa pre nime d'a-si face detoriuti'a. — Incatu despre terminu consente cu deputatulu *G. Ioanovicu* si dice, ca congresulu se se conchiamu dupa sesiunea ordinaria a sinodeloru eparhiale.

Dep. *I. T. Popoviciu*, mai vertosu din consideratiune ca adunarea congresulu este impreunata cu multe spese, e de parere se se inchee sesiunea.

Dep. *J. Fauru* accentuandu si densulu partea materiala mai adauge, ca corpulu bisericescu de feliu nu este impedeatu in activitatea sa, ca trebuie se asteptamu se ni referedia sinodele eparhiale despre resulatulu otariloru nostre de acum, punendu-le acelea in practica. E ne'ncungiuratu de lipsa, dice vorbitoriulu se damu otariloru nostre mai multu timpu de cocere, pana ce ne vom apuca se lestramutamu si intregimu. Deputatulu *Babesiu* a pomenitu intr'altel'ei neispravite si de procedur'a disciplinaria. Acest'a dupa parerea vorbitoriulu, daca comisiunea o pote asterne, se se ie numai decatu in desbatere, daca nu, atunci consistoriulu metropolitanu se-si faca insusi unu proiectu si se-lu

rieza in esemplariile baladei. *Sila Semondina* in Domanu, *Sila Semideva* in Ticanulu-micu, *Sila Semondila* in Ciclova-romana, *Sila Semodia*, si scriu si *Samodia* in Ciclova-montana, *Sila Semondila* in Maidanu, si numai *Sila* in Petrilova; astfelu mi s'a descriu.

Ori cate numiri sunt, tote sunt identice pentru un'a si aceasi fiintia poetica.

E intrebare acuma, ca cine se fia acest'a fiintia poetica si mitologica?

Trebuie se cautamu filologi'a si mitologi'a vechia.

Semon-dina etc.

Semo in multariu *semones*, e nume vechiu, la romanii vechi, pentru o clasa de diei. Dupa archiologulu Varrone se deduce din *semi* (diu-metate, sustienutu curatu in *semi-deva*); — *semoni* = diu-metate diei, precum era d. e. *Vertumnu*, *Priapu* etc. De aci ar fi *Semon-dina*.

A fostu o dina *Semonia*, din'a semenaturiloru, casi *Seja* si *Segetia*.

Pliriu (XVIII. 2.) dice: „Pe timpulu lui Num'a, numai dieitatile de agricultura se venerau, si pe atunci numai *Seja*, *Segetia*, si *Semonia* erau cunoscute.“

Macrobiu (Sat. I. 16.) dice: „Agricultorii tieneau serbatori private pentru *Semonia* pe la semenatu.“

Aceste trei dine aveau in circu trei colonne seu statue cu trei altare. Tertulianu dice despre ele: „Nu e cu potintia ca acestea se fia trei dine singularie, adeca diferite, ci sunt numai

conumele dinei *Ops*, adeca a campului. Aceste dine, carora s'a redicatu statue in circu, s'au tienutu de dieitatu mari, puternice si silnice, si s'au identificatu cu dieitatile *samotracice*.“

Acesta asertiune documenteza ca *Semonia* a fostu un'a din cele de frunte a religiunii de statu, si nu a fostu alt'a decatu *Ops*, (*Opsea*); pentru ca cultulu pentru *Ceres* s'a introdusu mai tardiu (dupa Numa). — (Die Religion der Römer. J. A. Hartung Tom, 4. p. 132.)

Opsea a fostu soci'a lui Saturnu si a peratori'a agriculturii, si a avutu locuinti'a sa ca si *Ceres* sub pamentu. (Macrob. Sat. I. 10.)

Opse si numele pamentulu la unele popora mai vechie ale Italiei; mai tardiu identificatu si cu *Rhea*. („*Mythologie aller Nationen*.“ de Dr. Bollmer.)

Dinei *Opse* i se recomandã nou nascutii, pentru ca (cu pamentu) da omeniloru locuintia si nutrementu; ea se venera in legatura cu Saturnu, si avea altariu comunu cu *Ceres* fic'a ei. (V. Liviu XXXIX. 22.) Serbatoarea ei *Opiconsivia* s'a tienutu in 25 Aug. = VIII. Kal. sept. si *Opalia* in 19 Dec. = XIV Kalend. Januar.

Din acestea cu deducu, ca fiinti'a din balada e *Semonia* numita cu terminatiunea „*dina*“, „*dia*“, „*deva*“, ce sunt identice si chiar cu „*dila*“ ca formatiune libera pentru versu, ce se rima cu *Sila*.

Intre inscriptiunile din Dacia, se afla si „*Semitatrices deas*“, cari erau genii apera-

tori de potece, cari si cai, si atingu aci, pentru cuventulu *semi*, care s'a sustienutu prin cultulu paganu in limba.

In acesta dina e dara personificatu pamentulu, asiã casi in mitologi'a vechia: *Rhea Gaea*, *Ops*, *Ceres*. Candu cautamu la cocia *Semondinei*, atunci aflamu ca e *Ceres*, fet'a lui Saturnu si a *Opsei*, si *Ceres* asemenea a fostu dina de agricultura, adeca de campu si de fructe, pentru ca *Ceres* avea cocia, ce era trasa de *drachi*, adeca smei, balauri. Candu cautamu la no-perce, adeca sierpi, aflamu ca e *Ceres*, care a inca a avutu sierpele de simbolu, in tocmã casi *Apollo*; altcum sierpii se tienu de pamentu si insemna intunereculu, si preste totu cuvintele despre isvora sa livedi facu pre din'a ste-pana preste pamentu, si *Ceres* nu e departe de *Semonia* si *Opsea* cu fiinti'a sa.

Sila. Acestu cuventu anca se vede a avu referentia catra *Apollo*, inea ar insemna alta fiintia si nu pe *Opsea*, *Semonia*, *Ceres*. —

Sillis, a fostu o nimfa, amores'a lui *Apolline*. — Nimfele locuiescu la isvora, riuri, langa arbori etc.

Silov, e oceanida, fiintia de apa, se numera intre nimfe. *Selasi'a*, conumele Diane.

Selene o personificatiune a lunei, identica cu *Dian'a*. — *Sil'a* se pote deduce din ori care.

Deca am luã *Sila* de numele dinei, atunci *Semondina* ar insemna diu-metate de dina, si atunci *Sil'a* e o nimfa, si a nume *Sillis*.

Fiinti'a dinei din balada, nu pote fi *Diana*, — ea la romanii vechi era numai dina de luna, *Diva Jana* (*Jana Cosindiana*), si dupa latirea cultulu ei de la greci, — s'a facutu dina si de venatu, si ea anca a amblatu in cocia dar cu 4 cerbi, si a caletoritu peste tieri si paduri.

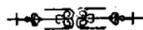
Espreiunile baladei: de la „*rosiulu resaritu*“ pan' la „*galbenulu santitu*“ si *fuga dinei* ierta totusi o corelatiune intre luna si soare dar partile cele multe ale baladei nu lasa de a deduce la *Dian'a*. —

b) *Apollo* aproape de *Crisa* la piciorulu *Parnasulu* a ucisu o dracone, pe *Pytho*, unu monstru cumplitu, cerele nu se pote intielege in balada.

Candu va fi ca se se cultiveze literatur'a nostra, pe tote terenule, atunci va deveni obiectulu acest'a de mare interesu si la discursu; pentru ca pana ce istori'a nostra din primii seculi scapeta, mitologi'a daco-romana e chiamata a da dovedi despre romamitatea nostra si a o desbraca de mitele straine aruncate asup'a ei.

Pentru de a nu prelungi obiectulu prescindu de la mai multe combinari si observatiuni, ci invitulu si mai pe altii la desbaterea materiei. —

Dr. At. Marienescu.

si puna in lucrare. Acést'a se se astérna apoi la congresulu viitoriu dimpreuna cu o referata despre practicabilitatea lui. E pentru incheere.

Dep. *Jacobu Popovicu* e pentru incheere dicendu cá nu mai potemu scóte bani dela poporu, fiindu cá sunt pré multe alegeri in organismulu nostru bisericescu.

Parintele episcopu *Joan* dice, cá sínódele eparchiale nici nu vor fi in stare a reportá pana 'n 6-7 luni, din cauza, cá afacerile cu care — au insarcinate de congresu, ceru mare ostenála si — su impreurate cu multe greutati. E pentru incheere.

Dep. *Ales. Mocioni* observéza, cá dupa terori'ace a desfasurat'o deputatulu *Fauru*, congresulu nu este, nu a fostu si nu va fi nici o data de lipsa, daca adeca consistoriulu are droptu de a-si face elu insusi legile, dupa care are se purcéda; dar chiaru si daca am admite acést'a nu e cu potintia, ca se-i dáu acestu dreptu pentru unu timpu de trei ani de dile. Elu crede cá congresulu pana acuma nu a pusu nimic'a in lucrare, si ca nici n'a pututu pune din simpl'a cauza, cá n'a avutu ce pune. Congresulu trebuie mai antaiu se creeze ceva, se — si creeze legile de care are trebuintia, apoi se cugete cu m se le puna in lucrare. Si fiindu cá din cele ce are congresulu a creá, s'au facutu numai o parte forte ne'nsemnata, de aceea este de acea parere, ca congresulu se se proróge pe terminulu propusu de *Babesiu*.

Dep. *Macelariu* spune, cá comisiunea insarcinata cu compunerea unui elaboratu pentru procedur'a disciplinara din acea cauza n'a pututu se-si impliniasca misiunea, fiindu cá cei mai multi membri din comisiune au fostu totdeodata membri intr'alte dóua si trei comisiuni.

Punendu-se la votu cestiunea prorogarii se respinge.

Dep. *Babesiu*: Daca s'a primitu incheierea sesiunei, atunci trebuie se ne silim a delegá cele neamnaveri in data si fora multa disputa; cáci altminterlea mane poimane o se ne vedemu parasiti de cei mai multi deputati si astfelu pui in improbabilitatea d'a mai lucrá. Propune deci ca se trecemu in data peste cele ce sunt astadi la ordinea dilei, ér siedint'a de mane se 'ncepa desu de diminetia, pentru ca mane se se póta incheia sesiunea, fiindu cá pre cum este vorbitoriulu informatu, mane séra are se plece unu numeru mare de membri.

13. Dup'acést'a se trece la votare pentru completarea consistoriului metropolitanu.

Culegandu - se voturile pentru alegerea unui membru ordinariu in senatulu episcopescu in loculu demisionatului membru *Joan Popovicu*, si facendu-se scrutiniulu, cu 41 de voturi ésa alesu deputatulu *Nicolae Andreeviciu*, protopopu in *Caransebesiu*.

Siedint'a se'nceha la 2 1/2 óre, anunciandu-se cea viitoria pe mane la 8 óre de diminetia. —

Pobda, in *Torontalu*, 17 *Novembre* v.

(Sedl'a, si éra si scól'a lipsese *Romanului*!) Acestu testu, acést'a stereotipa formala de lamentare, — fiindu anca invetiatielu la scól'a elementaria, — mi dede invetiatielu, ca se o rostescu intr'o cuventare la inceperea esamenului publicu. Acum'a dupa 14 seu 15 ani cu dorere trebuie éra se o repetediu, adeca: vreu a dice, cá nici acum'a nu suntemu mai de parte cu caus'a invetiamentulu elementariu. La acést'a dóra me va intrebá st. lectoru: Cum se póte? Au dóra nu avemu acum'a fericitoriulu art. 38. a legi dietale din 1868? Nu avemu Statutul organicu? Nu avemu comitete parochiale, cari ne regulédia causele scolare? La aceste respundu: avemu, in sa tóte numa pe artie.

Legile si decisiunile scolastice prescriu: cá pruncii de ambele sесе de la 6-12 ani inclusiv, se frecuentedié scól'a regulatu. Pe langa acést'a: fiecare scóla se fia provediuta cu recuisitele necesarie la propunerea prescrieloru obiecte de invetiamentu.

Ducendu scól'a din comun'a nóstra scaderé in ambele mentionate privintie, — dupa ce am vediu cá statuirile nu folosecu nimica, tinendu-mi de datorintia, — am descoperitu caus'a reverendissimulu domnu protopresviteru si inspectoru tractuale. Domni'a S'a, de locu dupa aceea a facutu aretare la Pretoriatu. De acolo éra s'a demandatu aspru antistiei comu-

nale, cá scaderile aretate cátu mai urgente se se aduca in indeplinire si ordine; — dara dóre, cá de atunci au trecutú câteva septemani, s totu nu s'a facutu nimica, adeca pruncii nici acuma nu ambla la scóla, si nici recuisitele necesarie nu s'au procuratu anca.

De aici urmédia dara, cá pana candu legile si decisiunile scolastice inastfelu de modu se vor respectá, si in tipulu acest'a se vor aduce la ulteriór'a indeplinire, adeca: pana candu pruncii numai dóra pe la finea lui *Novembre* vor incepe a ámblá la scóla si cu finea lui *Martie* vor incetá, — dupa cum s'a intemplatú la noi si anu si acuma, — pana atunci dicu pré firesce, nu invetiatori cu asiá putiena sciintia, dupa, cum cam de regula ne aflámu mai toti cesti din presentu, cá nici cei'a, cari pe viitoriu se vor prepará si se vor aplicá in acést'a cariera, pe langa veri ce diligintia, anca nu vor poté coresponde din destulú, nici nu vor poté aretá progresulu pretinsu si doritu de tempulu acest'a, pe carele ni place a-lu numi tempulu civilizarii si alu luminarii.

Asiá dara cerendu-mi permisiune, rogu pe onorabilele autoritati scolastice, ca se íce in consideratiune scaderile si disordinile amintite, si dupa aceea, nu numai din indatinatelo respunsuri ale prunciloru cu ocaziunea esameneloru publice se dejudece pe invetiatori, cá dupa totalitatea activitatii si a aptitudinii. Se tienemu minte cum s'a esprimatú pré nimeritu unu binemeritatu domnu Inspectoru scolaru: cu trantorii si cu neghin'a, ori care superioru se fia fora crutiare, fora gratia si fora pardonu cáci mai bine se patimésca unulu de cátu o comuna intréga.

G. Buidasiu, m. p. invetiatoriu.

Pentru nefericitii francezi patimitori.

Prin dlu *G. Rugaci*, ni se tramise o colecta de 56 fl. 50. cr. v. a., din *Oravitia* la care colecta au contribuitu domni:

Jacobu Popovicu, protopopu, *Ales. Munteanu*, propriet., *Dr. A. Popovicu*, *S. Mangiuca* adv., *Gabr. Mileti* proprietariu, *Dr. Marienescu* asess. la tribunalu. *I. Matesseranu*, *C. Ormai* si *J. Sulio*, — fie-care câte 2 fl. *Dr. D. Hatieganu*, adv. si *St. Olteanu*, not. câte 5 fl. *Jos. Novacu*, docinte, *Berlogia*, *Lupia*, *B. Munteanu*, *P. Gitera*, *Jov. Jana*, *G. Nediciu*, *J. Madincea*, *Sim Nediciu*, *L. Cucu*, *Il. Strembeiu*, *I. Neda*, *H. Jepure*, *Al. Pastila*, *Dem. Popovicu* sen., *B. Cordanu*, *Jancu Potocianu*, *Sav. Grecu*, *Nic. Bercianu*, *I. Schubertu*, *G. Rugaci* si dn'a *Elis. Jepure* fie-care câte 1 fl. — *E. Traila*, *J. Lepa*, *Mih. Trandafir*, *I. Guga*, *I. Bogdanu*, *N. Draganu*, *I. Strembeiu*, *D. Popovicu* junior, *At. Stephanu*, *D. Cerbu Lunca*, fie-care câte 50 cr. — *Dem. Jeva*, *I. Nediciu*, *I. Demetroviciu* câte 40 cr. in fine *J. Ant. Sabou*, 30 cr. v. a. La olalta 47 de contribuitori cu sum'a totale mai susu espusa, adeca de 56 fl. 50 cr. v. a.

Varietati.

(Anunciu.) Dlu *Eut. Vuia*, docinte in *Remetea*, langa *Timisoara*, face de scire tuturoru pre cari ii intereséza, cá la dansulu se afla de vendiare, cu pretiulu de 6 fl. 50 cr. v. a. de unu esemplariu — cartea bisericésca intitulata: „*Octoichulu celu mare*“ dimpreuna cu „*Tipiculu*“ de *Diaconovicu-Loga*. — Dore sco mai vertosu a atrage spre acést'a atentivnea dloru preoti si a comiteteloru parochiali.

(Teatralistii din Romania.) Jurnalale din Romania ni impartasiescu, cá deórece guvernulu de acolo a datu pasuportu teatrului natiunálu, acum membrii acelei societati si cauta adapostire print'alte parti locuite de Romani. Intr'altelu se vorbesce, cá o societate mica s'ar fi otaritu a trece in *Ardélu* spre a-si esserciá meseri'a. Éta cum se jóca guvernulu cu potérile de cari dispune, si cum le risipeace. Dóra a vrutu se siléca pe *Pascali* si pe ai sei a intretiené teatrulu din *cóci de Carpati*, si asiá fora se-lu pricepa lumea politica, se desvólte seintiulu Romaniloru de dincóci pentru teatru.

(„*Videant consules*“) striga unu corespundinte alu „*Federatiunii*“ in Nr. 120 a. o. vrendu a demonstrá cá protopopii sunt numai nesce tirani, cari abatu pe ómeni de la cele bune, ér institutiunea protopresviterala e unu organu nedemocraticu, absoluticu. Provóca, cá decátu a arondá protopopiatele, ele mai bine se se

stérge, dicendu, cá e de ajunsu consistoriulu, ca medilocitoriu intre capulu bisericeii si intre poporu. — Din tóte se vede cá omnulu nu cunosce institutiunea de felu, statutulu org. si mai putienu, cá — numai abuserile unoru protopopi! Déca ar fi dupa abuseri, apoi ar trebui se stergemu si parochia si episcopi'a etc. etc. —

(O pacalitura ce póte servi de esemplu altor'a.) In dilele de curendu trecute, unu bietu tieranu din provincia, anume de langa *Aradu*, veni la *Pesta* se-si caute in persóna d'unu procesu ce-lu avea in apelata, — fiindu cá i se urise d'a mai dá bani si incredere advocatiloru de acolo de diosu. Nefindu tieranulu nostru cunoscutu in *Pesta*, amblá cantandu-si unu conducatoriulu si agente, si — nu cu anevoiá a si datu de omulu seu. Tieranulu fu condusu intr'o curte, unde i se spunea cá ar fi nalt'a judecatoriá. Conducatoriulu radimá o hartia pre unu paréte si scrie cátu scrisé pe aceea; apoi cerú 4 fl. de la tieranu si i promise cá-i va cautá si-i va scóte dreptata. Tieranulu in data dede banii, ér agentulu primindu-i se n departá, lasandu pre tieranu se astepte pana va returná elu cu vestea buna. — Tieranulu bietulu — asteptá si totu mai asteptá si pana astadi, nu in *Pesta* ci in *Mandruocu*, langa *Aradu* dar de agintele care se i caute caus'a si se-i scada dreptatea — nici urma! — Cine insiéla astfelu, este lotru, si *Pesta* are multi astfelu de lotri. Ferésca-se ómenii nóstri cari au nenocireca d'a veni se-si caute aici dreptatea!

(*Greco-Bulgarii din Brasiovu*) de nou se opintescu a impedeá deslegarea causai bisericé de la *S. Treime*. De vre o trei dile ambla cu advocatulu loru pe la toti deputatii dietali, informandu-i, cá Romanii vor se li íe biseric'a, si rogandu-i se aduca nainté acést'a cauza in dieta. Firesce ei o facu acést'a in sperantia cá diet'a va eschide pe Romani cu totulu de la acea biseric'a. Spurcati ómeni! si si mai spurcati cei ce ascundu dreptatea si adeverulu! Romani! luptati-ve din tóte potérile, cáci dreptulu vostru este limpede ca sórele, nu crutiati nici o ostenála! cáci trebuie se vi se faca dreptate, daca mai esiste vre unu sufletu de omu, carele iubese dreptatea!

(Ni se scrie din *Aradu* cu datulu d. 11 dec. n.: *Conflictu scandalosu intre doi invetiagintii romani din Aradu*.) Alalta séra pe la 7/7 óre se esca o disputa infocata intre unu ampoiatu comitatensu, si intre altulu bisericescu mirénu. Disput'a degenerá in céta mare si iritata, pana ce devinise ataculu personale. Bisericianulu cerú satisfactiune cavalérés'a; ér comitatensulu cuprinsu de frie'a duelului preferá a paralisiá provocarea prin aceea, cá trasa provocatoriulu câteva lovituri peste capu cu ploiéru si tulí apoi la fuga. Scen'a se escutá in publicu pe strad'a capitala si spre risulu sirainiloru, — ér Romanii condemnandu-o.

Unu martoru.

Mai nouu.

Depesie sosite de astadi din *Geneva* in *Svitiera* si din *Bordeaux* in *Francia*, anuncia, cá in 10 dec. mare-ducele de *Mecklenburg* a fostu batutu la *Beaugency*; ér ginerariulu francesu *Chancy* trei dile tienú pe principele *Fridrich Carolu* in locu si i fece infricosiate perderi; de unde se vede cá armat'a de la *Loira* nu numai nu este batuta si nimicita, cá ea continua a se mesuré cu cele mai bune ostiri nemtiesci.

Concursu.

Statiunea invetiatorésca din *Mocivla*, (Comitatulu *Biharei* protopresviteratulu *Beliului*), cu léfa anualá de 50. fl. v. a. 13 cubule de bucate, diumetate grau, 10 mági de fénu, 8 orgii de lemne si cortelu liberu, — prin abdicerea invetiatoriulu de pana aci, devenindu vacante, doritorii de a o dobandi sunt avisati: Recoursele loru instruite in sensulu statutulu org. pana in 19 decembre st. v. a. le substerne la subscrisulu in *Toplicza-Carandu*. T. Carandu 20 *Novembre* v. 1870.

Josifu Marchisiu m. p. protopresv. *Beliului*.

Concursu

Spre implinirea vacantei parochii din *Bunea*, comitatulu *Carasiului*, protopresviteratulu *Hasiasilui*, se deschide concursu pana la

20 decembre 1870. Emolumintele sunt: una sesiune pamentu, platiu preotiescu de unu jureru, de la 100 de case, birulu si stol'a indatinata.

Doritorii de a dobandi acést'a parochia sunt avisati re-ursele loru provediute eu estrasu de botediú, adeverintie consistoriale despre purtarea morala si politica, cu intielegera comitetulu parochialu din *Bunea* se le trimita acestui oficiu protopopescu din *Bellintiu*, post'a ultima *Chisetu*.

Bellintiu, 20 noem. 1870.

3-3 *Constantinu Gruiciu* m. p. *Protopresb. Hasiasilui*.

Concursu

Ne potendu-se tiené alegerea de invetiatoriu la scól'a gr. or. din comun'a *Cuvinu*, dicés'a *Aradului*, protopr. *Vilagosiuului*, din cauza — cá dintre patru recurrenti, numai unulu a coresponsu conditiuniloru publicate in concursu, — subscrisulu comitetu parochialu escrie de nou concursu pentru acea statiune, pe langa urmatóriele emoluminte: 126 fl. v. a.; quartiru liberu, gradina pentru legumi, 1/2 sesiune pamentu aratoriu si 12 orgii de lemne. — Recurrentii au a produce:

a) estrasu de botesu.
b) Testimoniu despre absolvirea celu putienu a 4 clase normale, ér celu ce va produce testimoniulu si despre absolvirea unei séu dóue clase gimnasiale, va avé preferintia;
c) Testimoniu de preparandia si calificatiune; —

d) Atestatu despre portarea morala si politica. Cei-ce sunt in posturii invetiatoresci, alu se produca atestatu de buna portare si din partea protopresviterulu ca inspectoru scolaru.

Recursurile sunt a se tramite rslui domnu administr. protopr. *Nicolae Beldea* in *Vilagosiu* pana in 12 *Decemvrie* a. c. vechiu. —

NB. — De la diligintia alesulu invetiatoriu va depinde si imbunetatierea salariulu seu anualu; — dorint'a comitetulu parochialu e ca recurrentii pana la alegere, séu si tocmai in diu'a alegerei care va fi in 13*) *Decem*. se 'si arete desteritatea loru - in *Cantarile* bisericesci.

Cuvinu, 19 *novembre* 1870.

Comitetulu parochialu gr. or.

Cu scirea mea:

Nicolae Beldea administr. protopres.

3-3

*) In cele dóu: publicatiuni precedinti acestu terminu din sminta de tipariu a fostu pusu pe 23 dec.

Concursu

Pentru ocuparea parochiei vacante din *Mercina*, *Cottu Carasiului*, protopresb. *Oravitiei*. — Emolumentele sunt:

Una sesiune de pamentu si tacele stolarie dinpreuna cu birulu preotiescu.

Doritorii de a ocupá parochia acést'a, vor avé a-si trimite recursurile loru Domnulu *Protopresbiteru* pana in 15 *Decembre* a. c. provediute cu documentele necesarie.

Mercina, 18 *Novembre* v. 1870.

Comitetulu bisericescu.

Cu scirea si invoierea mea:

Jacobu Popovicu m. p.

3-3

Protopresbiterulu *Oravitiei*.

Publicatiune concursuale

N. 437 pres.

Spre ocuparea unui postu de silvieriu in *Districtulu Fagarasiului* cu locuint'a in *Urbea Fagarasiu* — inpreumatu cu unu salariu anualu de 600 fl. v. a. se escriu prin acést'a de nouu concursu.

Competitorii séu se fie romani séu se scia bene limb'a romania si se-si astérna suplícele documentate cu testimonia despre absolvirea studiiloru silvanale la *Oficiatululu* districtuale alu *Fagarasiului*, in tempulu de la 1. *Decembre* 1870, pana in 20 *Januariu* 1871.

De observatu este, cá acestu functionariu va vé se mantiena polit'a receruta cu personaliele silvanale ale singurateciloru comune, precumu si se confecionedié planuri de economia si ordeni de paduritu in totu *Districtulu*, apoi spelele, dietele comisionali si miliateculu i va aduce venite bunisióre. —

De la *Presidiulu* districtuale.

Fagarasiu in 24 *Novembre* 1870. —

3-3